

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.102/2023/4.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Pálvölgyi Miklós ügyvéd

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Tálosi Adrienn ügyvéd, ügyvéd címe

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 65.P.22.701/2022/4.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a cég1 (cég1 címe) részére 20.000 (húszezer) forint + áfa elsőfokú perköltséget és a Magyar Allamnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes által szerkesztett portál hírportálon 2022. március 18-án „cikk címe” címmel cikk jelent meg. Az írás a leadjében – többek között – arról számol be, hogy „A baloldal újabb képviselője csatlakozott a háborús propagandához. Most a pártos felperes követelte a párt házi tévéjében, hogy Magyarország szállítson fegyvereket az ukrainai konfliktus zónába.”

Majd az írás így folytatódik: „Számos baloldali politikustársához hasonlóan **felperes is azt követeli, hogy Magyarország szállítson fegyvereket Ukrajnába.** A párt parlamenti képviselője a párt TV csatorna nevű propaganda médiumában személy2 és személy3 mellett ülve március 2-án azt mondta: „*Ha Ukrajnát védjük, azzal Magyarországot is védjük, úgyhogy nem lehet kérdés, hogy mit kell tenni. Azt gondolom, hogy nekünk, az ellenzéknek pedig az a feladatunk, hogy megpróbáljuk kikényszeríteni azokat a kormányzati döntéseket, amelyek a magyar emberek biztonságát ténylegesen szolgálják, és az ehhez szükséges társadalmi támogatottságot teremtsük meg.*”

Ezt követően a cikkbe ágyazva linkről elérhető és megnézhető az a felvétel, amelyen a felperes az alábbiakat nyilatkozza: „viszont a magyar társadalom ez látszott egyébként azokból a megmozdulásokból is, amik az utcán zajlottak egy-egy konkrét téma kapcsán vagy akár az Orosz Nagykövetség előtt. Tehát azért nagyon sok magyar ember kiáll Ukrajna mellett, szerencsére és egyébként nagyon sokan követik az eseményeket. És sokak felháborodnak azokon a kijelentéseken, hogy például a Miniszterelnök miért próbálja blokkolni, vagy miért nem engedi át ugye a magyar légtéren a fegyverszállítmányokat vagy ilyen jellegű támogatást. Miközben egyébként pár évvel ezelőtt abból nem csinált biztonsági problémát és nem gondolta azt, hogy a magyar emberek kárára válna biztonsági szempontból, hogy amikor Oroszország fegyvereket szállított Szerbiának, akkor valahogy át tudtak menni a magyar légtéren. És ugye be is bizonyosodott később, mert azt mondták, hogy nem tudtak róla, hogy ezek a gépek fegyvert szállítanak, vagy harci eszközöket, hogy egyébként az a cég vitte ezeket az eszközöket, ami a Magyar Honvédségnek szállított MIG-24-es helikoptereket. Tehát eléggé egyértelmű volt a helyzet. Úgyhogy amit a kormánynak csinálnia kellene ebben a helyzetben, az az, hogy egyenes döntéseket hozzon a magyar emberek védelmében. Ha Ukrajnát védjük, azzal védjük magunkat, védjük Magyarországot, védjük az Európai Közösséget és védjük az Euro-atlanti Közösséget, úgyhogy nem lehet kérdés, hogy mit kell tenni és nekünk pedig azt gondolom, az ellenzéknek az a feladatunk, hogy megpróbáljuk kikényszeríteni azokat a kormányzati döntéseket, amik a magyar emberek biztonságát ténylegesen szolgálják és az ehhez szükséges társadalmi támogatottságot teremtsük meg.”

A megtekinthető videófelvételt követően az írás így folytatódik: „A pártos képviselő azt állította, hogy sokan felháborodnak azon, hogy a kormány nem engedi át a magyar légtérben a fegyverszállítmányokat, és a hasonló jellegű támogatásokat, és számonkérte, hogy néhány éve Oroszország hazánkban keresztül szállíthatott fegyvereket Szerbiába. Ám az nem összevethető az ukrainai szituációval, két okból sem. Egyrészt azért, mert 2019-ben nem volt háború. Emlékeztet, hogy ezt még a balliberális portál³ is elismerte. Azok a fegyverek nem háborúszónába, hanem Szerbiába mentek, ahol egy katonai bázis épült éppen Nis közelében, orosz részvétellel. Ráadásul az oroszok akkor nem szárazföldön szállították a fegyvereket, hanem egy polgári teherszállító repülőgéppel, így a magyar kormánynak nem is állt módjában megtiltani a szállítást, mert nem kellett hozzá engedély.”

A felperes sajtó-helyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez, aki azt nem tette közzé, majd a felperes keresetlevelet terjesztett elő.

[2] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 5 napon belül a 2022. március 18-i számában „Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba” címmel megjelent cikk miatt a portálon 24 órán keresztül önálló hírként az eredeti cikket linkkel elérhetővé téve a főoldalon „Helyreigazítás az »Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba« címmel megjelent cikk miatt” szövegezéssel, majd elérhetőségi helyén a cím alatt és a lead felett míg a cikk elérhető, de minimum 30 napig az eredeti cikk megjelenésével azonos méretű szövegben adja ki az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás:

Lapunk 2022. március 18-i számában „Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba” címmel megjelent cikkében valótlanul állítottuk, hogy felperes követelte, hogy Magyarország szállítson fegyvereket az ukrainai konfliktuszonába.”

Kötelezte az alperest, hogy kiadója, a cég1 útján 15 napon belül fizessen meg felperesnek 210.000 forint perköltséget áfával terhelten és 36.000 forint eljárási illetéket a Magyar Államnak külön felhívásra.

Határozatának indokolásában hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495., 497., 498. §-ára, a sajtószabadságról és médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4., 10., 12. és 13. §-ára, valamint a Kúria PK 12. számú állásfoglalására.

Kifejtette, hogy az alperesi közlés alapjául szolgáló felperesi nyilatkozat nem tartalmazott Magyarországról történő fegyverszállításra vonatkozó kijelentést, de olyan kijelentést sem, amelyből erre következtethetne az alperes.

Az, miszerint azt nyilatkozta, hogy Magyarország küldjön fegyvereket, olyan, konkretizálendő tényen alapuló állítás az alperesi lap részéről, amely Magyarországon raktározott, a Magyar Honvédség kötelékébe tartozó fegyverekre vonatkozik, nem fegyverszállításra vonatkozóan a légtér átengedése. Olyan kijelentést nem tett a felperes, hogy az ellenzék részeként azt kéri, szorgalmazza, hogy hazánk küldjön fegyvereket Ukrajnába és olyan kijelentést sem tett, amely alapján erre lehetne következtetni, hogy ezt szorgalmazná. A magyar kormánynak azt a magatartását illetve kritikával, amivel nem teszi lehetővé, hogy Magyarország légtérben keresztül más uniós, uniós kívüli országokból fegyverszállítványok haladjanak át Ukrajna megsegítésére. Ezt a magatartást kifogásolva nyilatkozott ellenzéki politikusként úgy, hogy ennek a magatartásnak a megváltoztatását igyekszik elérni az ellenzék, ezt érzi feladatának. Ez nem fegyverek szállítását jelenti, mint

elérendő célt, nem tevőleges fegyverszállítmány küldést a magyar kormány részéről, hanem más országokból küldött fegyverek átengedését a honi légtér felett.

A két tevőleges magatartás megítélése nem azonos a választók, az olvasók részéről sem, ezért a felperesi nyilatkozat valóságtól eltérő megjelenítése nem lényegtelen tévedésként értékelhető. Értékelte azt is, hogy az alperes nem jelölte meg, nem idézte a felperes nyilatkozatát, ami interpretációjaként rögzítette a fentieket, hanem állításként közölte a fegyverek küldésére vonatkozó felperesi nyilatkozattétel tényét, ezt azonban nem támasztotta alá a perben. A bizonyítékként megtekintett videó nem tartalmazott olyan felperesi közlést, amivel követelte a fegyverszállítást Ukrajnába: azaz nem mondott ilyet és nem tett olyan nyilatkozatot, ami úgy interpretálható, ahogyan az alperesi írásban megjelent, miszerint fegyverek küldését követelte Ukrajnába. Nem minősítette, értékelte a megnyilvánulását az alperes közleménye, hanem olyan kijelentést tulajdonított neki, amelyet nem tett, ezzel azonban a felperes szavait a választók, olvasói felé hamisan közvetítette. Azok, akik nem nézik meg a videót, csak az alperes interpretációját olvassák, valótlan képet kapnak a felperesi nyilatkozatról. Mindezek alapján az alperest helyreigazító közlemény közlésére kötelezte.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását és elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan a főoldalon való közzététel időtartamának 5 órára való mérséklését, valamint a perköltségfizetési kötelezettségének leszállítását kérte.

Előadta, hogy az elmúlt időszak egyik legnagyobb közérdeklődésre számot tartó közéleti vitája az Ukrajnában zajló háború, annak lehetséges magyarországi következményei, kockázatai. A kifogásolt közlés nem tartalmaz valótlan tényállítást, ugyanis az tényekből levont okszerű következtetés, vélemény, melynek valós alapját a cikkben szereplő videófelvétel igazolja, mely szó szerint tartalmazza a felperes, mint aktív politikus nyilvános eseményen tett nyilatkozatát. A videófelvételben a felperes egyértelműen kritizálja a magyar miniszterelnök, illetve a kormány azon döntéseit, hogy Magyarország területén keresztül nem engedélyez fegyverszállítást, illetve maga sem hajlandó küldeni fegyvereket Ukrajnába. Ezt követően pedig előadja, hogy ezzel szemben szerinte mit kellene csinálnia a kormánynak ebben a helyzetben. A kifogásolt cikkben szereplő videófelvételen elhangzó teljes felperesi nyilatkozat alapján az alperesi cikk írója levonhatta azt a következtetést, hogy a kormány döntésével szemben a felperes követelte az ukrán konfliktuszónába a fegyverszállításokat. Mivel politikai vitában hangzott el ezen közlés, az véleménynyilvánításként értelmezendő.

A másodlagos kérelme körében kiemelte, hogy a főoldalon csak a cikk címe jelent meg és lényegesen kevesebb ideig, mint 24 óra. A közlemény 24 órán keresztül való közzétételi kötelezettsége sérti az Smtv. 12. § (2) bekezdését.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi költség nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, mivel a perben kizárólag egy perfelvételi tárgyalás került megtartásra, egy felperesi irat, a keresetlevél került előterjesztésre, az ügy megítélése egyszerű.

[4] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben marasztalását kérte.

Hivatkozott a Kúria Pfv.IV.21.016/2022/6. számú ítéletére. Álláspontja szerint jelen ügy tényállása hasonló a hivatkozott ügyben elbírált tényálláshoz, az alperes ugyanis olyan

kijelentést tulajdonított neki, melyet nem mondott. A közlemény fegyverek szállítását említi, nyilatkozata pedig a legmegengedőbb értelmezés szerint is a fegyverszállítmányok átengedése megtagadásának kritikája, amelyből semmilyen logikai vagy nyelvi, netán kontextuális értelmezéssel nem nyerhető ki az, hogy fegyverszállítást követelne, vagy támogatna. Az, hogy mondott valamit, vagy sem, empirikusan bizonyítható tény, ezért az, hogy azt követelte volna, hogy „Magyarország szállítson fegyvereket az ukrajnai konfliktus zónába”, tényállítás, hiszen utólagosan bizonyítható. Nem vitatta, hogy közszereplő és közügyekben fejtette ki véleményét, azonban a véleménynyilvánítás alkotmányos védelme hamis tényállításokra nem terjed ki.

Kiemelte, hogy habár az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján politikai szereplők nem vonhatók felelősségre a másik politikai szereplőre tett valótlan tényállításért mindaddig, amíg az összefüggésben áll a politikai programmal, vagy alkalmassággal, ez azonban nem vonatkozik a sajtóra, így az jelen esetre sem alkalmazható.

A sérelmezett tényállítás objektíve valótlan, ugyanis nem követelte, hogy Magyarország szállítson fegyvereket az ukrajnai konfliktuszónába. Az általa elmondottakból semmilyen módon nem következik, hogy fegyvereket kívánna szállítani. Az alperesnek vékony ténybeli alapja sincs a sérelmezett közlésre. Felhívta arra is a figyelmet, hogy a fegyverszállítmányok átengedése és a fegyverek szállítása két különböző súlyú kormányzati cselekvés, az átlagolvasó szempontjából sem lényegtelen különbség.

[5] Az alperes fellebbezése megalapozott.

[6] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, ilyen körülményre egyébként a fellebbező alperes sem hivatkozott. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján egészben megváltoztatta.

[7] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével és a levont jogi következtetésével a másodfokú bíróság nem értett egyet és a keresetet elutasította.

[8] A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy korábban több másodfokú eljárás során már vizsgálta azt, hogy a felperes által sérelmezett közlés, valamint az azt megelőző nyilatkozata alapján megalapozott-e a helyreigazítás iránti igény. A korábbi határozataiban kifejtettek a másodfokú bíróság változatlanul fenntartja, azokat az alábbiak szerint megismétli.

[9] A Fővárosi Ítéltáblának a fellebbezés kapcsán elsőként arról volt szükséges döntenie az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában írtak alapján a perbeli közlés megítélése során, hogy az adott, nyilvános közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e

összefüggésben. Ezen kérdés azért elsődleges, mert az Alkotmánybíróság már a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában kifejtette, hogy a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti.

Ezen vizsgálat körében az rögzíthető, hogy az országgyűlési választásokat megelőző politikai közbeszéd egyik meghatározó témája volt az Ukrajnát ért orosz katonai agresszió és Magyarország viszonyulása ezen háborús konfliktushoz. A felperes, mint közismert ellenzéki politikus ebben a széles közérdeklődésre számot tartó kérdésben adott interjút. Ennek során éles kritikát fogalmazott meg a magyar kormány Ukrajnába történő fegyverszállításokat ellenző és azt megtiltó álláspontjával szemben. Erre tekintettel a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ugyanis a közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek [36/1994. (VI. 24.) AB határozat].

[10] Ezt követően abban volt szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak tekinthető-e. A véleménysszabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. E minősítésnek összhangban kell állnia az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménysszabadság követelményével is, mert ez közvetlenül befolyásolja az alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39] és [40]}. A véleménysszabadság korlátját a tények meghamisítása jelenti, mert nem vonatkozhat az alkotmányos védelem arra az esetre, ha a becsület csorbitására alkalmas tény állító tudta, hogy a közlése valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a foglalkozása alapján elvárható körütekintést elmulasztotta {7/2014. (III. 7.) AB határozat [16],[17]}.

[11] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság kizárólag a tényállítások és vélemények elhatárolására vonatkozó bizonyíthatósági teszt mentén hozta meg döntését. Ennek során nem volt tekintettel arra, hogy a felperes politikusi ténykedésével összefüggésben, közügyekben történő megszólalást tartalmazott az írás. Nem vette figyelembe azt, hogy a politikai vitákkal kapcsolatban megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznapi értelemben vett alkalmazásával, az értékelés nem szorítkozhat a kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére.

[12] A közügyekben tudósító média jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentéstartalmat hordoz a választópolgárok számára. A másodfokú bíróság e vonatkozásban azt emeli ki, hogy az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerinti helyreigazítási igény tartalmi vizsgálatának szempontjait a PK 12. számú állásfoglalás adja meg akként, hogy a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

Ezen kontextusban pedig a „fegyverszállítások követelése” egy tényállítást tartalmazó politikai véleménynek minősül az adott esetben. A cikk írója a sérelmezett következtetést az

általa szó szerint idézett felperesi nyilatkozatból, illetve a szövegbe ágyazott felvételen elhangzottakból vonta le.

[13] Nem osztotta a másodfokú bíróság azt az álláspontot, hogy a felperes nyilatkozatát szó szerint tartalmazó leírás és a cikkbe ágyazott videó tartalma mellett nem volt felismerhető az átlagolvasó számára, hogy a sérelmezett állítás a felperes szó szerinti álláspontja, vagy nyilatkozata alapján a sajtó által levont következtetés. A cikkbe ágyazott kép- és hanganyag tartalma alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy mi volt a felperes szó szerinti nyilatkozata a kérdésben. A fegyverszállítások témája és Ukrajna fegyveres védekezésének segítése sem tekinthető a cikkíró önkényes értelmezésének, hanem az a felperes által tett nyilatkozat legszűkebb kontextusához igazodik.

[14] Kiemelendő az Alkotmánybíróság e körben irányadó álláspontja, miszerint a közügyek demokratikus vitája során a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok tisztában vannak a választási kampány során a politikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel {a választási kampányok vonatkozásában lásd: 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [28], továbbá 3240/2019. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [29]}. Másfelől a politikai szereplőknek még a kampányidőszakokon kívül is éles bírálatokat és állításokat kell elviselniük, amelyekkel összefüggésben fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni {3112/2022. (III. 23.) AB határozat [31] bekezdése}. Az egyes politikai szereplőknek ugyanis a kampányidőszakban számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott sajtóvéleményekre történő reagálásra.

[15] A cikkben levont következtetés helyreigazítása körében tehát annak van jelentősége, hogy annak van-e legalább egy vékony ténybeli alapja. Azt kell vizsgálni, hogy a felperes által elmondottakat az átlagolvasó értelmezhet-e a „fegyverszállítások követeléseként”. Azt kellett megítélnie a másodfokú bíróságnak, hogy az írás nyilvánvaló leegyszerűsítő és sarkosan összegző véleményének van-e bármilyen valós alapja.

[16] Helytállóan hivatkozott a fent írtak alapján az alperes arra, hogy a cikkbe ágyazott videóban is elhangzó felperesi nyilatkozat alapján a sérelmezett következtetés a perbeli vékony, de valós ténybeli alapon megalkotható volt. Azt volt szükséges e vonatkozásban a nyelvtani és logikai szabályok mentén vizsgálni, hogy az átlagnéző, vagy átlagolvasó a sérelmezett közléseket miként értelmezhet. Ennek során a PK 12. számú állásfoglalás II. pontjában írtak szerint a sajtóközleményt a maga egészében kell értékelni, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. Ennek megfelelően nem lehet kizárólag csak azt vizsgálni, hogy a felperes közéleti megszólalása során ténylegesen megfogalmazta-e a sérelmezett mondatot, hanem mondanivalójának tágabb és szűkebb értelmezési tartományát kellett behatárolni.

[17] A szövegkörnyezet fentiek szerinti értékelése alapján az állapítható meg, hogy a közlés legtagabb kontextusa egy kiemelt közérdeklődésre számot tartó politikai kérdés. A sérelmezett írás az országgyűlési választások kampányidőszakában, Magyarország szomszédját ért katonai agresszióval kapcsolatban tett egyes kormányzati, illetve ellenzéki politikai lépéseket érinti. A cikk közvetlen apropója pedig a felperes ezzel kapcsolatos nyilatkozata, melynek releváns videórészletét az alperes cikkébe beágyazta. Ebben a felperes kifejti álláspontját a fegyveres konfliktusban követendő magatartásokról.

Ebben a kontextusban adott tájékoztatást az alperes a felperesnek az Ukrajnát ért háborús agresszióval szemben szükségesnek tartott politikai álláspontjáról, és az általa Ukrajnának nyújtandó támogatás szükségességéről. A sérelmezett szövegrészek ezen tag kontextusban történő értékelésénél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

[18] Az alperesi közlések szűkebb kontextusa a felperes által elmondottak konkrét tartalma, annak értelmezési lehetősége. A sérelmezett közlést tartalmazó írás és az abba ágyazott videó szó szerint tartalmazza a felperes kormányzati lépéseket kritizáló véleményét, az Ukrajna és Magyarország közös védelmi érdekeit szolgáló fegyverszállítások szükségességét levezető gondolatmenetét. A felperes nyilatkozatában egy aktív, Ukrajna fegyveres védekezését elősegítő, azt támogató kormányzati politika szükségességét állítja, és ennek politikai kikényszerítését tarja követendő magatartásnak. A felperes kifejezetten a magyar emberek biztonsága alapján tartja fontosnak Ukrajna védekezésének lehetővé tételét a fegyverszállítások Magyarország területén keresztül történő biztosításával. A felperesnek ezen álláspontjáról az írás és az abba ágyazott videó tényszerűen és a nyilatkozatában elmondottaknak megfelelően tudósítanak.

[19] Bár a fegyverek átengedésének jelentéstartalma valóban eltér a saját fegyverek szállításának fogalmától, azonban annak van jelentősége a perbeli jogvita elbírálásánál, hogy az átlagolvasók az adott kontextusban a sajtó következtetését miként érthették. Az írás e vonatkozásban pedig arra az éles és meghatározó politikai szembenállásra hívja fel az olvasók figyelmét, hogy Magyarországnak Ukrajna fegyveres védekezését kell-e segítenie fegyverszállítmányok ukrán területre történő eljuttatásával, vagy sem.

A korábbi légtérhasználatot a felperes csak Ukrajna fegyveres védekezését segítő álláspontjának alátámasztására hozza példaként, kifejezetten a kormányzati álláspont kritikájaként. Nem a korábbi légtérhasználatból azonos döntést kér és akar elérni, hanem Ukrajna fegyveres védekezésének támogatása mellett érvel általánosságban. Ugyanakkor a támogatás körét nem határozza meg, nem konkretizálja azt a légtérhasználat átengedésében, hanem a „nem lehet kérdés, mit kell tenni” fordulattal él. Mivel a felperes nyilatkozatában csak példaként szerepelt a korábbi légtérhasználat, így az akként volt értelmezhető, hogy az az általa szükségesnek tartott támogatásnak egy lehetséges módja és nem annak egyedüli, vagy kizárólagos eszköze.

Ezen szóhasználatához és érvelési módhoz nem kötődik kényszerítő jelleggel a sajtót terhelő Smtv. 13. §-a szerinti objektív tájékoztatási kötelezettség. Erre a felperes által nyitva hagyott és tudottnak minősített cselekvésre a sajtó következtetést tehetett egy közérdeklődésre számot tartó kérdésben, mivel az legalább egy vékony ténybeli alappal rendelkezik.

[20] A felperes által elmondottak egy lehetséges értelmezése az átlagolvasó szemszögéből az, hogy a fegyverek Ukrajnába szállításában kell Magyarországnak aktívan és tevőlegesen részt vennie. A felperes nyilatkozata, kormánykritikája nem szorítkozik csak a fegyverszállítmányok átengedésére és az ellenzék által ennek kikényszerítésére. A Magyarország „fegyvert szállítson” közlés átlagolvasó szerinti értelmezése így nem kizárólagosan az lehet, hogy Magyarország saját fegyvereit szállítsa, adja oda Ukrajnának, saját katonai lebonyolítás mellett. Az elsőfokú bíróság által kifejtett ezen értelmezés egy lehetséges, de ugyanakkor csak szűkített interpretációja a felperes nyilatkozatának. A perbeli jogvita elbírálásánál azonban annak van jelentősége, hogy ezen következtetésre alapot adó megszorítást a felperes nyilatkozata nem tartalmazza, ezért azt egyedüli, kizárólagos értelmezésként elfogadni nem lehet.

[21] A felperes nyilatkozata az általa választott csekély fokú konkrétsági szintre tekintettel úgy értelmezhető a politikai kérdésekben tájékozott átlagolvasó számára, hogy Magyarországnak általánosságban kell segítenie, biztosítania az ukrán fegyveres védekezést. Például logisztikai segítséggel, szállítási útvonal megnyitásával (légtérhasználat biztosításával), katonai eszközök átadásával. Ki kell emelni e vonatkozásban, hogy a sérelmezett közlés nem tartalmaz arra vonatkozó állítást, hogy Magyarország tulajdonát képező, saját harci eszközökkel kell-e segíteni Ukrajnát. A szállítás kifejezésből nem állapítható meg, nem vonható le egyértelmű következtetés arra, hogy a szállítandó katonai felszerelés kinek a tulajdonában áll.

[22] A felperes nyilatkozatának tartalma és üzenete tehát egyfelől egyértelmű és konkrét abban az értelmezési körben, hogy Ukrajna fegyveres védekezését kell Magyarországnak lehetővé tennie és támogatnia. Másfelől nyitott értelmezési lehetőségeket hagy azáltal, hogy egy kiemelten fontos és érzékeny területen, egy háborús konfliktus kapcsán arról beszél, hogy „nem lehet kérdés, hogy mit kell tenni”, „az a feladatunk, hogy megpróbáljuk kikényszeríteni azokat a kormányzati döntéseket, amik a magyar emberek biztonságát ténylegesen szolgálják.” Ezen szövegösszefüggés alapján pedig az alperes nem minden ténybeli alapot nélkülözően, önkényesen vont le következtetést a sérelmezett közlésben foglaltakra. A felperes közéleti megnyilvánulásának jellege olyan volt, hogy közlésének tartalma alapot teremtett a vitatható interpretáció megtételére.

A „fegyverszállítások követelése” olyan értékelése a felperes nyitott tartalmú nyilatkozatának, amely nem sorolható azon tényállítások közé, amelyekkel szemben helyreigazításnak van helye.

Ez a közlés olyan tényállítást is tartalmazó értékítélet, amely fokozott alkotmányos védelem alatt áll, különös figyelemmel a kampányidőszakban történő megjelenésre. Ezért az még abban az esetben is értékítéletként bírálendő el, amennyiben tényállítási elemeket is hordoz.

[23] A közéleti szereplő felperesnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:44. §-ában, továbbá a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [48]-[50] bekezdéseiben és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [40] és [48] bekezdéseiben foglaltak alapján a közérdeklődésre számot tartó ügyben kifejtett vélemények, kijelentések vonatkozásában – a választási kampányban kifejezetten érvényesülő – véleményszabadság erősebb oltalma alapján fokozott türelmet kell tanúsítania. Ezzel összhangban a Kúria követendő

gyakorlatából pedig az emelendő ki, hogy a politikai, közéleti szereplő a közügyekkel kapcsolatos tevékenységének erőteljes, éles, markáns megfogalmazású, provokatív tartalmú kritikáját is tűrni köteles (Kúria Pfv.IV.21.486/2021/4. számú ítélete).

[24] A fentiekben részletesen elemzett felperesi nyilatkozat tartalma, mint valós ténybeli alap megalapozta a háborús konfliktusba történő fegyverszállítás követelésére levont közlést a másodfokú bíróság álláspontja szerint. Ezen tényállítás formájában megjelenő véleményt a közszereplő felperesnek el kell tűrnie, ezzel szemben sajtó-helyreigazítás eredménnyel nem kérhető.

[25] Összefoglalóan a másodfokú bíróság rámutat, hogy helytálló a felperes azon érvelése, miszerint annak közlése, hogy esetlegesen mit mondott korábban, az tényállításnak minősül, azonban a helyreigazítási kérelmében és a keresetlevelében sem jelölte meg, hogy álláspontja szerint mik a való tények, az alperesi cikkben hivatkozott interjújában ténylegesen mit mondott a háborús konfliktus és a magyar kormány általa elvárt tevékenységével kapcsolatosan. Ezen korábbi nyilatkozata a PK 12. számú állásfoglalás szerinti értelmezés alapján egy ún. nyitott közlés, az általa elmondottaknak több lehetséges értelmezése is lehet a fentiek szerint. A felperes korábbi nyilatkozatában tehát úgy fogalmazott, hogy abból nem lehet kétséggkívül megállapítani, hogy milyen kormányzati intézkedést tart kívánatosnak az ukrainai háborúval kapcsolatosan. A korábbi megnyilvánulásról kialakítható egy olyan lehetséges értelmezés is, melyet az alperesi sajtótermék tett, ebből következően a sérelmezett közlés vonatkozásában helyreigazításnak nincs helye.

[26] Amennyiben egy közéleti szereplő világosan fogalmaz, egyértelművé teszi az álláspontját valamilyen kérdésben, akkor tényállításnak minősül az, hogy mit közölt ezen személy és ebből következően a bizonyíthatósági teszt is alkalmazható válik. Ellenben, ha a közéleti szereplő által elmondottak nem egyértelműek, azoknak több értelmezési aspektusa is lehet, a bizonyíthatósági teszt sem alkalmazható, mivel a sajtó következtetésként számolhat be a megnyilvánulás valamely lehetséges értelmezéséről.

[27] Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, és a felperes teljes mértékben pervesztes lett. A Fővárosi Ítéltábla erre tekintettel a felperest kötelezte az alperest üzemeltető gazdasági társaság [Pp. 499. § (1) bekezdés] részére a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján 20.000 forint + áfa elsőfokú ügyvédi munkadíj megfizetésére. A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás vonatkozásában a perköltségről nem rendelkezett, ugyanis az eredményesen fellebbező alperes azt a fellebbezésében nem számította fel.

[28] A felperes köteles viselni a Pp. 102. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, 42. § (1) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése alapján számított 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illetéket. A

másodfokú bíróság e körben figyelembe vette a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.518/2022/4. számú végzésében megállapított fellebbezési illeték összegét, valamint az Itv. 51. § (1) bekezdése szerinti illetékmentességet a megismételt eljárás vonatkozásában.

[29] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy az illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság (Fővárosi Ítéltábla) megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja].

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.
bíró